

כיצד להסתמך על מורה רוחני

על פי ה- *Lama Rim Chen Mo*, בהשראת *Lama Art Engle*

הגשה

לאמה דבורה-הלה

טבעון, 2004

**שיעור 3: היתרונות של התייחסויות נאותה למורה הרוחני,
והנזקים של היעדר התייחסות כזו**

(מנדלה)

עכשיו נחזור להתייחסות אל המורה גם במחשבה וגם במעשה, ואת הפרק הזה נסיים במנייה של המעלות שישגיג התלמיד אם אמנם הוא יבוא למורה וייתחס אליו כראוי, ואחר כך נמנה את החסרונות או הנזק שיגרם אם זה לא יעשה כראוי.

המעלות של התייחסות נאותה למורה

אז נתחיל מן המעלות, מן הברכה שתצמח למאזין אם הוא יתייחס למורה כראוי, כפי שפירטנו קודם. על ידי הסתמכות על המורה

- אתה תגיע יותר קרוב להארה.
 - אתה תגרום עונג למנצחים (שהם הבודהות).
 - לעולם לא תחסר טיצי'נגס בעתיד, טיצי'נג¹ ימשיך לבוא אלייך. על ידי התייחסות נאותה למורה אתה זורע זרעים קארמיים לכך שהמורים ימשיכו לבוא אלייך. ואני יכולה להעיד שהיום יש לי יותר טיצי'נגס ממה שאני יכולה לקלוט מבחינת שעות היממה, ככה זה מריץ את עצמו.
 - לא תיפול למחזות האומללים.
 - קארמה רעה או נגעים לא יוכלו להתגבר עלייך.
 - המודעות למעשי הבודהיסטווה והתנהגות שאיננה סותרת אותם על ידי האיסוף של המעלות הטובות - כל הדברים האלו ימשיכו ויתעצמו,
 - ואתה תגיע למטרות גם הזמניות וגם הסופיות, האולטימטיביות.
 - לאחר שאספת חסד באמצעות השירות והכבוד למורה במחשבתך ובמעשייך, אתה תוכל להגשים את צורכיהם של אחרים וגם את צרכיך שלך (מה שאנחנו אומרים שהבודהה הגשים).
 - ולהשלים את האיסוף של מצבורי החסד והחכמה.
- עכשיו יש ציטטה, שוב מן הסוטרות של **מעריך הקנים** שבה הבודהה אומר:

"הו בן המסורה הטובה! הבודהיסטווה שבהם המורים תומכים היטב לעולם לא יפלו למחזות הסובלים, הבודהיסטווה שהמורים פורסים עליהם את חסותם אינם פועלים בסתירה לאימון של הבודהיסטווה. הבודהיסטווה שהמורים דואגים להם מורמים מעל לעולם הזה, הבודהיסטווה

¹ לימוד

שמשרתים ומכבדים את מוריהם פועלים מבלי שישכחו אף אחד ממעשי הבודהיסטווה. הבודהיסטוות שהמורים משגיחים עליהם באופן מלא לעולם לא יסבלו מקארמה רעה או מנגעים."

ועוד ציטטה מאותו מקום:

"הו בן המסורה הטובה, הבודהות שמחים בבודהיסטוות שעוסקים במה שהמורים מלמדים אותם, הבודהיסטוות שפועלים בצורה שאינה סותרת את דברי המורים שלהם יתקרבו למצבו של היודע כל. המורים יהיו קרובים יותר לאותו אדם שאין לו ספק במילותיהם, הבודהיסטוות שזוכרים את מוריהם ישלימו את כל מטרותיהם".

ועוד ציטטה מתוך סוטר. הבודהה פונה אל הבנים והבנות של המסורה הטובה:

"עליכם להסתמך על הלאמה. עליכם להתקרב אל הלאמה רגשית יותר ויותר, לשרת אותם, לכבד אותם לתת להם יראת כבוד. אם כך תעשו מחשבתכם תהיה יותר ויותר חסודה תוך שמיעת הטיצ'ינגס הטובים, התרגול שלכם יהיה יותר ויותר מלא חסד ואז אתם צוברים קארמה של חסד, אתם הופכים צדיקים ואתם גורמים עונג למורים שלכם, לידידים הטובים, ל-Gaway Shenyen.

אתם גם לא תגרמו סבל לאחרים או לעצמכם, מכיוון שלא תצברו יותר קארמה שלילית אלא רק תטפחו חסד. כתוצאה מכך שאתם מגינים על עצמכם ועל אחרים אתם תשלימו את הדרך להארה המלאה, ולכן תוכלו לעמול לתועלתם של כל היצורים החיים שסטו מן הדרך, וכך בשעה שהבודהיסטוות מסתמכים על הלאמה הם משלימים את כל המצבורים של המעלות הטובות".

ועכשיו ג'ה צונגקאפה חוזר ואומר:

"יתרה מכך. על ידי מתן כבוד ושירות למורים שלך אתה מחסל קארמה שתוצאותיה היו יכולות להשליך אותך ליקומים הסובלים, והפעולה של לשרת את המורה מכלה את התוצאות האומללות הללו ומחליפה אותם באולי נזק קל לגופך או למיינד שלך בחיים האלה. לפעמים זה בפועל, לפעמים זה אפילו רק בחלום; היא יכולה להיגמר בחלום רע במקום שתסבול עידינים במחוזות הסובלים.

בנוסף לכך, הברכה שבאה ממתן כבוד ושירות למורים היא עצומה כגון איסוף של חסד שעולה אפילו על אותו שורש חסד שאתה מפיק ממתן מנחה לאינספור בודהות וכך הלאה".

ועכשיו שוב יש ציטטה מהסוטר של קשיטיגארבה שאומרת:

"אותם האנשים שהמורים דואגים להם, יטהרו את הקארמה שאחרת הייתה גורמת להם לנדוד במחוזות הסובלים במשך עשרה מיליוני עידינים ללא גבול. הם יטהרו את הקארמה הזאת תוך שייגרם אולי כאב לגופם או לתודעתם בחיים האלו. הכאב הזה או הסבל הזה יכול לכלול מחלות, אולי מחלה מידבקת או אולי חום או אולי אפילו קצת רעב. אולי הטיהור יבוא אפילו בצורה של משהו זעום כמו איזה חלום רע או נזיפה שאתה מקבל ממישהו, וזה מטהר קארמה קשה יותר. הם מייצרים יותר שורשי חסד בבוקר אחד מאלה שנותנים מתנות או מעריצים או מכבדים נדרים ממספר אינסופי של עשרות של מיליונים של בודהות.

אלו שמכבדים ומשרתים את הלאמות שלהם זוכים במעלות טובות שבלתי ניתנות לשער או לדמיין, מעבר לכל דמיון. וגם עלייך להבחין בכך שהמעלות הטובות לאין שיעור של הבודהות שמביאות לשינוי בתודעה של אחרים נובעות מהתייחסות נאותה אל מורה. על כן הישען על המורה, התקרב אל המורה, שרת את המורה וכבד את המורה בדיוק כפי שהיית משרת את הבודהות".

ושוב מה-Jataka Mala:

"כל אדם נבון, אסור שיהיה רחוק עם הישויות המצוינות ועליו להישען על אותם הישויות החסודות והטובות בצורה ממושמת. ברגע שהתקרבת אליהם, חלקיקים ממעלותיהם הטובות ידבקו אלייך אוטומטית."

וזה ככה, פשוט צריך להיות בנוכחותם כמה שיותר. זה פשוט נדבק, באופן לא מילולי.
ופוטווה אמר:

"במשך רוב הזמן אנחנו מצויים בסכנה גדולה של להפוך למשהו כמו עור חיה בלוי. נניח שאני לוקח יריעה של עור חיה בלוי וגורר אותה על הקרקע, אז כל מיני פסולת וקוצים נדבקים אליה, אבל לא מטבעות זהב - אלה לא ידבקו. ככה גם אם אתה נשען על המורים או אתה מסתמך על המורים שלך לפעמים, באופן אקראי, אז המעלות הטובות שלהם לא ידבקו אלייך, אבל המגרעות הקלות שלהם כן. לכן אם אתה רוצה להצליח עלייך ליצור יחסים מתמשכים, רצופים עם המורה".

אז זה מסיים את הפרק של המעלות של התייחסות נאותה למורה.

הנזק מהתייחסות בלתי נאותה אל המורה

ועכשיו יש פה פרק קצר של הנזק מהתייחסות בלתי נאותה אל המורה.

אם לקחת מישוהו בתור מורה ואחר כך האופן שבו אתה מתייחס אליו הוא לא נכון - לא רק שתסבול מהרבה טרור ומחלה בחיים האלה, אלא גם בחיים הבאים ותסבול סבל רב במחוזות הסובלים למשך פרק זמן בלתי ניתן למדידה".

ועכשיו יש ציטטה מהטנטרה של ואג'רפאני (וקודם דיברנו על ואג'רפאני שאומר שיש להתייחס אל המורה כמו אל הבודהה): ואג'רפאני שואל את הבודהה:

"הו בהגוואן" (בהגוואן זה המבורך) "איזה מין סוג של תוצאה יבוא לאלו שמגנים את המורים שלהם, מבזים או מתייחסים בצורה לא נאותה?"

ואז הבאגוואן, המבורך, הבודהה עונה:

"ואג'רפאני, אפילו אל תשאל את השאלה הזאת, כי התשובה תפחיד את כל העולם, אפילו את האלים. אבל בכל זאת אני אגיד לך משהו אדון הסודות, שזה פירוש שמו של ואג'רפאני - האזן היטב. כפי שאני הסברתי, אותם סוגי גיהינום שאליהם אדם מגיע כתוצאה מביצוע אחד מהמעשים המיידים שהם הקשים ביותר, אותם סוגי הגיהינום הם מקום מושבם של אלו שמגנים את מוריהם, ועליהם להישאר שמה במשך מספר בלתי מוגבל של עידנים, ולכן לעולם אל תגנה ואל תבקר את המורה שלך בשום הזדמנות, בשום אופן.

ועכשיו יש ציטטה **מהמישים הפסוקים על הלאמה**, והציטטה אומרת:

"אתה שבו למורה שלך, מבולבל שכמוך, אתה תמות ברעל, משדים, ממחלות מדבקות, מצרעת, מחום, מלריה, כל מיני מחלות. אתה גם תלך לגיהינום אחרי שתיהרג על ידי מלך, על ידי אש, על ידי נחשים ארסיים, על ידי מים, על ידי רוחות, על ידי שדים, על ידי גנבים ועל ידי רוחות שמוליכות שולל. לעולם אל תפריע את דעתם של מוריך בשום צורה שהיא, מאחר שאם אתה מבולבל ועושה ככה לבטח תצלה בגיהינום."

מוסבר גם שאלה שבזים למוריהם ישכנו בכל אחת מצורות הגיהינום המפחידות שהסברנו, כמו Narme. שהסבל בלתי פוסק.

יש ציטטה שבאה מחכם בשם **ראטנאקרשנטי**, והציטטה הזאת אומרת: "מישהו ששומע אפילו פסוק אחד ואינו חושב על הדובר כעל המורה שלו, ייוולד מאה פעמים בתור כלב ואחר כך ייוולד שוב באיזה מעמד נחות. יתרה מכך, כל המעלות הטובות שעדיין לא פיתחת - לא תפתחנה, ואלו שכבר פיתחת - יתנונו ואפילו ייעלמו".

שוב **הסוטר** על הריכוז:

"אם התלמיד יישאר עוין כלפי המורה אין להם שום דרך לרכוש מעלות טובות, אותו הדבר אם הם לא מפתחים את המחשבה שהמורה הוא בלתי נפרד מן המורה (שזה הבודהה)".

ואת זה מסבירים כדלקמן: "אם אינך מכבד את המורים, בודהיסטות או נזירים שמלמדים נותנים את הטיצ'ינג, או אינך חושב עליהם כבודהה או כלאמה, אין לך דרך לקבל את המעלות הטובות שטרם פיתחת וגם תבזבז את המעלות שכבר רכשת, מאחר שכתוצאה מאי מתן כבוד לאנשים אלה הטיצ'ינגס ייעלמו מתודעתך".

וחוזר ג'ה צונגקאפה ואומר לנו: "יתרה מכך, אם אתה מסתמך על מורים שאינם טובים או על ידידים שאינם טובים, המעלות הטובות שלך יפחתו בהדרגה וכל מגרעותיך יתעצמו".

מהקהל: אבל פה הוא קצת טריקי כי איך אני יודע מה טוב מה לא?

המורה: אז מה זה ידיד טוב? מישהו שתומך בדרך הרוחנית.

מהקהל: הוא מקדם אותי.

המורה: מה זה ידיד לא טוב? מישהו שמושך אותך לסמסרה

מהקהל: יאללה בוא נעשה חיים

המורה: כן, בוא נעשה חיים. זה נראה טוב אבל זה מרחיק אותך מהארה.

"ואז כל מה שלא רצוי יתפתח", הוא אומר, "ולכן עלייך תמיד להימנע מהם".

ושוב יש פה ציטטה מסוטרה שאומרת ש:

"הבסיס לכל היאחזות, לכל עוינות, לכל בורות (זאת אומרת זה שלושת הרעלים) הם הידידים הרעים, החברים הרעים. והם מבחינה זאת כמו גזע של עץ רעל".

ויש סוטרה אחרת שאומרת ש:

"הבודהיסטות אינם חוששים מפילים פרועים וכולי, באותה המידה שהם חוששים מהידידים הגרועים. הפילים הפרועים וכך הלאה, כל מה שהם יכולים להרוס זה את הגוף, בעוד שהידידים הגרועים יהרסו חסד ותודעה טהורה".

וגם כתוב שמה ש:

"הפילים הפרועים והידידים הגרועים בהתאמה, הפילים הפרועים הורסים את הגוף והבשר של הגוף שלנו והידידים הגרועים הורסים את הבשר של הטיצ'ינג. יתרה מכך, הפיל הפרוע לא יכול לזרוק אותך לקיום סובל, אבל הידיד הגרוע יכול".

ועכשיו שוב ציטטה:

"אלו שהם התקשרו לידידים רעים שמשולים לנחשים ארסיים, ובאותו זמן גם זנחו את תרופת הנגד לרעל, שזה המורה, האנשים האלו, לרוע המזל, אפילו אם הם הולכים ומקשיבים לטיצ'ינג נעלה יפלו לתהום הגדולה של חוסר שליטה".

ועכשיו יש פסוקים על ידידים, והפסוקים האלו אומרים:

"הנבונים נמנעים מלהתיידד אם אלו שאין בהם אמונה, או שהם קמצנים, או שהם משקרים, או שהם נוקטים בדיבור מפלג. עליהם להימנע מלהתלוות לאנשים חוטאים. אפילו אלו שאינם חוטאים מעוררים ספק שהם אולי חוטאים אם הם מתקרבים לאלו שחוטאים, ובכך הם מגדילים את מה שלא רצוי.

אדם שמסתמך על אלו שאין להסתמך עליהם, יפתח בעצמו כתוצאה מכך מגרעות בדיוק כמו שחצים שאינם מרוחים ברעל, אם אתם שם אותם בקרבת חצים מרוחים ברעל אז חלק מן הרעל יכול להידבק. כאשר אנחנו נשענים על מורים שאינם טובים, אז כל עשיית הרע שכבר יש בנו, פה הוא

מדבר על שני הסוגים של עשיית רע - יש עשיית רע שהיא טבעית ויש עשיית רע שהיא על ידי איסור, שניהם יתגברו כתוצאה מהסתמכות על מורים שאינם טובים", ואני מיד אסביר - "אז הדברים האלה במקום שיפחתו יגדלו".

מה זה עשיית רע? יש מוסר שהוא נחשב טבעי כמו לא להרוג, כמו לא לגנוב, כמו לא לשקר שזה מוסר טבעי. יש כללים שהבודהה קבע שאנחנו לאו דווקא יודעים אותם באופן טבעי, אבל הם נקבעו על ידי הבודהה כתוצאה מכל מיני התנהגויות נלוזות של נזירים.

ופה יש ציטטה מגשה דרומטונופה, התלמיד של אטישה שאומר: "האדם הגרוע ביותר, אפילו אם הוא נדבק לחברים טובים לא יעלה ברמתו מעל לבינוני, לעומת זה האדם הטוב ביותר אם הוא מתלווה לאנשים רעים - בקלות הופך לגרוע ביותר".

וזה הכל.

לסיכום

עכשיו יש פה עמוד אחד של סיכום שמסכם את כל מה שאמרנו עד עכשיו.

אם כך, הוא אומר: "עלייך להבין היטב את ההנחיות הידועות בתור 'גורו יוגה', אלא שלא תוכל להגיע לשום מקום אם אתה מתאמן על האובייקט שלך (שזה במקרה הזה הלאמה) רק בפעם אחת, ב-Session אחד, פעם אחת אתה עושה מדיטציה - זה לא יביא אותך לשום מקום. אם אתה מתרגל את הטיצ'ינג מהלב עלייך להסתמך למשך זמן ארוך מאד על מורה מצוין שמדריך אותך בהתאם".

נוסף לכך, גשה צ'קוה מהמסורת של הלו ג'ונג אמר:

"אם אתה מסתמך על הלאמה בלי ללמוד איך לעשות את זה - לא תצא נשכר, אתה עלול לצאת בהפסד. אם אתה לא לומד היטב איך להסתמך על הלאמה יש סיכוי שבסוף תזנה את הלאמה, ואז ראינו שהנזק הוא גדול".

אז לא מספיק לבוא ללאמה - צריך ללמוד איך לעשות את זה נכון.

מהקהל: אבל היה משהו במסקנה הקודמת משהו לא היה ברור לי.

המורה: הוא אומר ככה: ניקח אדם גרוע לגמרי מבחינת מוסרית או מה שזה לא יהיה, ונניח שהוא מוצא לו חברים טובים. אז הוא לא יוכל לעלות מעבר לרמה בינונית. אבל הטוב ביותר, אם הוא מוצא חברים רעים הוא יכול ליפול בדיוק לרמתם. אנחנו צריכים ללמוד ולהבין את ההנחיות איך לתרגל גורו יוגה. גורו יוגה זה מה שמטפח את היחס ללאמה. זה מה שלימדנו בתפילה של 'אלפי מלאכים'².

אבל אם נגיד שלמדת ואתה רק עושה תרגול אחד - זה לא יביא אותך לשום מקום.

מהקהל: זה לא מספיק, צריך להפנים.

המורה: צריך לאורך זמן עלייך לתרגל התייחסות למורה מצוין שמנחה אותך נכון במשך זמן ארוך וברציפות. ועכשיו מה שאמר צ'קוה שאם אתה לא תלמד איך לעשות את זה היטב יש סכנה שיצא שכרך בהפסד כי אתה עלול לגרום נזקים תוך כדי התייחסות לא נכונה אל המורה.

"ולכן הנושאים שקשורים בהסתמכות על המורה בבירור הם הבסיס של השאיפה העמוקה ביותר, והם חשובים יותר מכל דבר אחר. כתוצאה מכך טרחתי כאן להביא הרבה ציטטות מתוך כתבים בלתי מסולפים והפירושים לכתבים האלה, ציטטות שהן קלות להבנה ונותנות השראה והבאתי גם סקירה רחבה שמקושטת

² תפילה זו ניתן למצוא בקישור <http://heart-dharma.org.il/Prayers/GandenHlaGyemaH.pdf>

באמירות מפי אנשים מצוינים העוסקות בפירוש של אותם הכתובים. עלייך להבין את כל הציטטות האלו בפירוט, עלייך לטרוח להבין אותן בפירוט.

"הנגעים שלנו קשים במיוחד, יש כאלו שמקשיבים לטיצינג שניתנים על ידי מורים רבים, הם אינם יודעים איך להסתמך על הלאמה ואפילו אם הם יודעים איך - הם לא עושים זאת, לכן הם יגרמו למספר עצום של מעשי עוולה, מעשים רעים שקשורים בהסתמכות בלתי נאותה על הלאמה.

"יתרה מכך, הם יתקשו לפתח מודעות של תרגולים כגון וידוי של מעשה עוולה מן העבר והימנעות מעשיית עוולה בעתיד, ולכן, לאחר שהבנת את היתרונות ואת המגרעות כמו שהסברתי קודם של הסתמכות נאותה ובלתי נאותה על מורה, עלייך להרהר בהם שוב ושוב.

"אלו שתרגלו תוך הסתמכות בלתי נאותה על המורה בחיים קודמים, צריכים לפתח מעומק ליבם גישה של חרטה, של וידוי והימנעות מלחזור על הדברים האלה. ומי הם אותם אלה שהסתמכו בצורה לא נכונה על המורים בחיים הקודמים? כל אחד מאיתנו, כל אחד מאיתנו. הסיבה שאנחנו לא מוארים היא שמה.

מהקהל: ביחסים למורה?

המורה: כן, אלו יוצרים את המכשולים הקשים ביותר, ולכן מאד חשוב לעשות טיהור על העבירות שעשינו ביחס למורה כי כולנו עשינו אותן, והן חמורות במיוחד.

"עלייך להתאמץ במיוחד בתרגול של הטיצינג האלה שקיבלת, ושוב ושוב להרהר במעלות של המורה שלך ולממש אותן אצלך. עלייך להתפלל הרבה וליצור משאלה ושאיפה לצבור את המצבורים של חסד וחוכמה בתור סיבות שיהיה לך מורה כזה, שישמור עלייך עד שתגיע להארה. ברגע שעשית זאת - מהר מאד תהפוך [להיות] כמו ילדם של המנצחים (זאת אומרת הבודהיסטווה) **סוואדאפררודיטה** שהיה לו אומץ מושלם, וכמו הצעיר **סודהאנה** שלא חסך שום מאמץ בחיפוש אחר מוריו.

תם ונשלם.

(מנדלה)